

POSTANOWIENIE

Dnia 29 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z odwołania J.S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Sosnowcu

o podleganie ubezpieczeniom społecznym,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 29 października 2025 r.,

skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach

z dnia 9 maja 2024 r., sygn. akt III AUa 2343/21,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2. zasądza od organu rentowego na rzecz odwołującej się kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego wraz z ustawowymi odsetkami za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia zobowiązanemu orzeczenia do dnia zapłaty.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Katowicach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 9 maja 2024 r., III AUa 2343/21, po rozpoznaniu apelacji odwołującej się J.S. od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z 23 listopada 2021 r., XI U 2109/20, zmienił zaskarżony wyrok w całości wraz z poprzedzającą go decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Sosnowcu z 23 września 2020 r. i stwierdził, że odwołująca się, jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność nie

podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu od 12 listopada 2013 r. do 4 lutego 2020 r. oraz orzekł o kosztach procesu.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku wywiódł organ rentowy, zaskarżając go w całości. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał, że w sprawie występuje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, a to art. 6 ust. 1 pkt. 5 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2025 r., poz. 350 ze zm.) przez wskazanie czy w myśl niniejszego przepisu za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą można uznać dominującego wspólnika nie jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialności, który posiada część udziałów zapewniającą mu prawo do samodzielnego decydowania o wynikach zgromadzenia wspólników i niemal wyłączne prawo do zysku oraz który - wskutek pełnienia funkcji jednoosobowego zarządu - ma nieskrępowaną możliwość samodzielnego decydowania o bieżącej działalności spółki. Organ rentowy wskazał przy tym na rozbieżności w orzecznictwie i wypracowane dwie linie orzecznicze. Jedna wyłączająca możliwość objęcia wspólnika spółki z ograniczoną odpowiedzialnością ubezpieczeniami społecznymi z tytułu działalności gospodarczej w sytuacji objęcia udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, choćby w nieznacznej części przez innych udziałowców, co wyklucza zastosowanie przepisu art. 8 ust. 6 pkt. 4 ustawy systemowej. Druga linia orzecznicza wskazuje natomiast, że wspólnik dwuosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, który posiada część udziałów zapewniającą mu prawo do samodzielnego decydowania o wynikach zgromadzenia wspólników i niemal wyłączne prawo do zysku oraz który - wskutek pełnienia funkcji jednoosobowego zarządu - ma nieskrępowaną możliwość samodzielnego decydowania o bieżącej działalności spółki, podlega ubezpieczeniom społecznym jako osoba prowadząca działalność pozarolniczą na podstawie art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną odwołująca się wniosła o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia jej do rozpoznania oraz zasądzenie od skarżącego organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługiwała na przyjęcie do merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą istotne okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego.

Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek, gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o jakich stanowi art. 398⁹ § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący organ rentowy powołał się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

W razie powołania przesłanki przedsądu, jaką jest potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie, przepisy mające być przedmiotem wykładni Sądu Najwyższego powinny należeć do katalogu przepisów, których naruszenie przez sąd drugiej instancji zarzucono w ramach podstawy skargi (postanowienie Sądu Najwyższego z 4 września 2002 r., I PKN 682/01, OSNP 2004 nr 12, poz. 211). Rzeczą skarżącego jest zaś wykazanie, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, ze sprecyzowaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają, nie doczekał się wykładni, bądź niejednolita jego wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które to orzecznictwo należy przytoczyć

(postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151; z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, LEX nr 315351; z 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231; z 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 2-4, poz. 43 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). Oczywiście jest, iż budzący wątpliwości interpretacyjne przepis musi mieć zastosowanie w sprawie, a jego wykładnia – mieć znaczenie dla jej rozstrzygnięcia. Przedmiotem zainteresowania Sądu Najwyższego jest jednak sam przepis, a nie rozstrzygnięcie konkretnego sporu. Stąd też wspomniane wątpliwości interpretacyjne powinny być na tyle poważne, by ich wyjaśnienie nie sprowadzało się do prostej wykładni przepisów. W tym wyraża się publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej. Celem realizowanym w wyniku rozpoznania skargi kasacyjnej jest bowiem ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni przepisów prawa oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój jurysprudencji i prawa pozytywnego, a nie korekta orzeczeń wydawanych przez sądy powszechne (postanowienie Sądu Najwyższego z 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że skarżący organ rentowy nie wykazał istnienia wskazanych przesłanek przedsądu.

Organ prawidłowo identyfikując dwie konkurencyjne względem siebie linie orzecznicze, pominął, że o ile korzystna dla stanowiska skarżącego linia orzecznicza dominowała w przeszłości, o tyle od kilku lat Sąd Najwyższy konsekwentnie odstąpił od założenia, zgodnie z którym posiadanie przez wspólnika spółki z ograniczoną odpowiedzialnością niemal 100% udziałów w tej spółce powoduje, że taki wspólnik spełnia kryteria podlegania obowiązkowym ubezpieczonym społecznym jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność, będąca wspólnikiem jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Proces zmiany linii orzeczniczej został szczegółowo scharakteryzowany w wyroku Sądu Najwyższego z 23 lipca 2024 r., II USKP 52/23 (LEX nr 3784622). Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę potwierdza trafność argumentacji przedstawionej w przywołanym orzeczeniu i przypomina jedynie, że w wyroku z dnia 15 września 2021 r., I USKP 44/21 (OSNP 2022 Nr 9, poz. 91) Sąd Najwyższy odstąpił od dotychczasowej wykładni, przyjmując, że obowiązkowo

ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlega tylko jedyny wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, a nie wspólnik większościowy, choćby "prawie" lub "niemal" jedyny (art. 6 ust. 1 pkt 5 w związku z art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy systemowej w związku z art. 4 § 1 pkt 3 k.s.h.). To stanowisko oprócz przywołanego już wyroku w sprawie II USKP 52/23, zostało także zaaprobowane w wyrokach Sądu Najwyższego: z dnia 17 stycznia 2024 r., III USKP 73/23, OSNP 2024 Nr 8, poz. 87; z 30 listopada 2023 r., III USKP 31/23, OSNP 2024 Nr 11, poz. 111; z 30 listopada 2023 r., III USKP 17/23, OSNP 2024 Nr 6, poz. 66; z 23 lipca 2024 r., II USKP 52/23, LEX nr 3784622; z 27 sierpnia 2024 r., II USKP 49/23, OSNP 2025 Nr 1, poz. 10; z 15 stycznia 2025 r., I USKP 164/24, LEX nr 3816696; a także w postanowieniach Sądu Najwyższego z 9 stycznia 2024 r., I USK 472/23, LEX nr 3652137 czy z 13 marca 2024 r., III USK 22/23, LEX nr 3693536. Wobec tego z całą pewnością nie można potwierdzić, że wykładnia art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy systemowej nadal wywołuje rozbieżności w orzecznictwie.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c.

[SOP]